

fieri et ad agnitionem veritatis venire. » Hoc ergo ipsum est, cur orandum et quod orandum pro omnibus hominibus, ut veniant ad agnitionem veritatis et salvi fiant.

Quando ergo dicitur in obiectione, Apostolum commendare orationem, ut tranquillam vitam agere liceat in pietate, distinguendum est: si vita in pietate intelligitur exoranda pro omnibus hominibus, concedo vel transeat; si intelligitur restricta ad eos solos, qui actu sunt Christiani, subdistinguo: haec est ratio specialis orandi pro regibus, concedo; haec est ratio generalis data ab Apostolo orandi pro omnibus hominibus, nego.

β) Si dubium aliquod manere posset, id omne tollitur ex modo, quo Apostolus ipse universalitatem voluntatis salvifica declarat. Rationem huius voluntatis qua Deus vult omnes homines salvos fieri, Paulus duplum affert: primam, quia Deus unus *Deus est omnium hominum*: « omnes homines vult salvos fieri; *unus enim Deus*. » Hoc argumento etiam alibi usus est Apostolus Rom. III. 29; X. 12, ut demonstraret, non solos Iudeos verum etiam gentes sine distinctione inter Iudeum et Graecum a Deo vocari ad fidem, ut per fidem et religionem christianam salventur. « An Iudeorum Deus tantum, nonne et gentium? imo et gentium, quoniam quidem unus est Deus. » Ex doctrina igitur Apostoli ratio, quare Deus velit hominem salvum fieri, ea sola satis est, quod Deus est huius hominis. Nullus ergo hominum excipitur, nisi forte sint homines, quorum ipse unus verus Deus non sit Deus, et inducatur commentum Gnosticorum de duplice Deo, uno spiritualium, altero animalium et terrenorum hominum.

Ratio secunda Apostoli est, quia « *unus est mediator Dei et hominum homo Christus Jesus*. » Sicut videlicet Christus unus et solus est condignus mediator ad Deum, quia habet naturam divinam; ita est ipse mediator pro hominibus, quia habet naturam humanam assumptam ex genere humano. Est itaque mediator inter Deum Patrem, a quo generatione habet communicatam naturam divinam, et inter homines, quorum assumpsit naturam humanam. Cf. Tract. de Incarnat. th. XLVI. Unde ut aliquis comprehendatur

sub Christi mediatione ac consequenter sub voluntate Dei salvifica, sufficit ut habeat specifice eandem naturam, et ut sit ex eo genere humano, ex quo Christus naturam assumptam habet; sufficit, inquam, ex Pauli doctrina esse hominem, ut et voluntas Dei salvifica et mediatio Christi ad eum extendatur. Ita ex eo, quod homo Christus Jesus per assumptam naturam humanam est mediator Dei et hominum, Apostolus ipse concludit: « dedit semetipsum redemptionem *pro omnibus*. » Ergo rursum, nisi velimus cum Docetis negare Christum assumpsisse naturam vere humanam ex genere humano, nobisque secundum eam esse consubstantiale, fateamur oportet, secundum doctrinam Apostoli mediationem ac redemptionem Christi et proinde voluntatem salvandi pertinere ad universum genus humanum et ad omnes omnino humanae naturae participes. Cf. Laurentii Alticotii dissertationem de antiquis et novis Manichaeis.

b) Remanet quaestio altera, qualis sit haec universalis Dei voluntas? Voluntas de qua Apostolus loquitur, quoad suam propriam rationem non est solum complacentia in bonitate obiecti, cuiusmodi est in quovis bono etiam mere possibili; sed voluntas est, ut *existat* salus omnium hominum, licet non absolute velit salutis existentiam, sed sub conditione pendente etiam a cooperatione hominum; et ideo ex parte Dei est voluntas actuosa et operatrix. Nam α) ob simplicem illam complacentiam nihil operantem Deus numquam dicitur in Scripturis nec dici potest velle salutem alicuius. Quis enim dicat, et quis tam serio, tam frequenter, tam sollicite inculcat, Deum velle salutem eorum, qui iam sunt in aeterna damnatione, sicut videmus a Christo et ab Apostolis repeti et commendari, Deum velle omnes homines salvos fieri? Simplex autem illa complacentia in bonitate obiecti est etiam circa salutem damnatorum et ipsius diaboli. β) Paulus non simpliciter dicit Deum velle salutem omnium, sed diserte enuntiat, obiectum in quod fertur divina voluntas, esse *existentiam salutis*: « vult omnes homines salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire » (*σωθηναι καὶ εἰς ἐπιγνωσιν ἀληθειας ἔλθειν*). γ) Voluntas, ut

omnes perveniant ad fidem et per fidem ad salutem, talis est, ut ex ea voluntate velit Deus « fieri orationes pro omnibus hominibus, » et quod longe maius est, ut ex ea voluntate Christus factus sit mediator omnium, et « ipse dederit semetipsum redemptionem ($\alpha\gamma\tau\iota\lambda\upsilon\tau\sigma\omega$) pro omnibus. » Est igitur sine ullo dubio haec quam Paulus describit, voluntas Dei proprie dicta, ut omnes homines salvi fiant, atque ideo voluntas conferendi omnibus hominibus ex parte sua, quod ad assequendam salutem necessarium est. Ut tamen salus actu obtineatur, etiam ex parte hominum necessaria est cooperatio libera (de adultis enim nunc loquimur), atque ideo voluntas Dei, ut salus omnium hominum actu conferatur, est conditionata et antecedens.

2º Quoniam iuxta declaratam Apostoli doctrinam oeconomia redemptionis complectitur omnes omnino homines, et haec redemptionis universalitas originem habet ex universali misericordia et voluntate Dei, ut omnes homines salvi fiant; fieri non potest, quin haec universalitas voluntatis salvifica in Scripturis omnibus vel supponatur vel diserte praedicetur. Est enim « verbum reconciliationis » et « evangelium salutis » argumentum princeps Scripturarum, sicut generatim totius praedicationis apostolicae.

Sane a) docent passim Scripturae, Christi redemptionem et pretium sanguinis ad eos omnes pertinere, qui mortui in primo Adam indigent restaurazione per Adam secundum. « Aestimantes hoc, quoniam si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt » 2. Cor. V. 14. 15. « Si enim unius delicto multi ($οι πολλοι$: universorum multitudine) mortui sunt, multo magis gratia Dei et donum in gratia unius hominis Iesu Christi (quantum in se est) in plures ($εις τους πολλους$ in eandem multitudinem universorum) abundavit Rom. V. 15. b) Inde Scripturae instituta comparatione inter omnes homines et inter fideles, qui abundantiores fructus redemptionis actu ipso percipiunt, constanter affirmant, voluntatem salvationis et ex ea permanantem redemptionem ad omnes quidem fideles, at non ad solos, sed etiam ad alios omnes homines pertinere, quamvis in fidelibus fructus sit maior et felicior. « Ipse est propitiatio ($\iota\lambda\alpha\sigmaμως$ sacrificium

propitiationis) pro peccatis nostris; non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi » 1. Io. II. 2. « Qui est Salvator omnium hominum, maxime fidelium » 1. Tim. IV. 10. c) Mirabilis Dei longanimitas in peccatoribus sustinendis et monendis ad poenitentiam etiam iis, qui vocationi non sunt obsecuti, constanter commendatur et explicatur in Scripturis ex infinita Dei misericordia et voluntate, qua neminem vult perire. Sic s. Petrus (2. Pet. III. 9.) iis qui exprobrabant fidelibus: « ubi est promissio aut adventus eius? » respondebat: « non tardat Dominus promissionem suam, sicut quidam existimant, sed patienter agit propter vos (text. gr. vulg. εις ημας), nolens aliquos perire, sed omnes ad poenitentiam reverti. » Cf. Rom. II. 4. 5. Ita pariter in veteri Testamento cohortationes Dei ad poenitentiam promanant ex voluntate, de qua generatim Deus iurat apud semetipsum: « vivo ego, dicit Dominus Deus, nolo mortem impii; sed ut convertatur impius a via sua, et vivat. Convertimini a viis vestris pessimis, et quare moriemini dominus Israel? » Ezech. XXXIII. 11; cf. XVIII. 23. Insignis est huius misericordiae Dei ex universalis voluntate salvifica commendatio Sap. XI. 24 - XII. 18, ubi Deus Aegyptios et impios Chananaeos non uno impetu, sed paulatim exterminasse narratur. Finis quem Deus in hoc punitionis modo spectabat, ita describitur: « eos qui exerrant, partibus ($\chi\alpha\tau'$ δλιγον paulatim) corripis, et de quibus peccant, admones et alloqueris, ut reicta malitia credant in te Domine. » Ratio autem huius misericordiae est ipsa Dei bonitas, quae verbis mirificis a s. scriptore commendatur, pertinens ad omnes omnino homines, qui sunt creaturae Dei. « Parcis autem omnibus, quoniam tua sunt Domine, qui amas animas.... Virtus enim tua iustitiae initium est, et ob hoc quod omnium Dominus es, omnibus te parcere facis » ($\chi\alpha\tau' το παντων σε δεσποζειν, παντων φειδεσθαι σε ποτετ$). Lege reliqua ibidem. d) Ex his simul appetet, hanc plane universalem Dei voluntatem supponi in omnibus testimoniis n. I. allatis ad probandum, non solos praedestinatos, sed alios quoque voluntate Dei salvifica antecedente comprehendi. Si enim Deus vult omnes homines ad agnitionem veritatis perve-

nire, ut omnes salventur, et nemo eorum pereat; profecto Pater, quantum ex se est, vult omnes dare Filio, non autem eos tantum, qui per fidem susceptam actu aliquando dantur. Filius proinde non pro illis tantum, qui ei dati actu sunt, sed pro omnibus rogavit Patrem, labores et sanguinem suum impendit. Gratiae pariter non solum illae, quae actu acceptantur ab hominibus consentiendo; sed etiam illae, quas Deus offert, et quantum ex se est, parat omnibus hominibus licet non acceptentur, a Deo ex hac voluntate et intentione praeparantur, ut omnes iis consentiendo salvi fiant. Quod autem Christus Io. XVII. 9. pro mundo, formaliter ut inimicus est Deo, Christo, et eius regno, non rogat Patrem, verissimum quidem est; sed advertatur, quomodo et quid illic roget Salvator. Rogat Patrem, exhibendo velut motivum fidem et dilectionem discipulorum, et vicissim Patris dilectionem erga ipsos; postulat autem pro illis perseverantiam in fide et charitate, in qua iam sunt. « Pater sancte serva eos in nomine tuo. » At pro mundo nec ex illo motivo, nec perseverantiam in bono, quod iam esset assecutus, rogare potuit. Rogat pro illo non ut perseveret esse, quod est; sed imo ut desinat esse, quod est, mundus infidelis et inimicus, quod videre est vel in hac ipsa oratione v. 21: « ut credat mundus, quia tu me misisti. »

THESIS L.

*Voluntas Dei salvifica universalis demonstratur
ex doctrina Patrum.*

« Genuinum esse eum, quem diximus ss. Scripturarum sensum, totius antiquitatis catholicus intellectus certos nos reddit. Docent enim ss. Patres unanimes, velle Deum omnes homines salvos fieri voluntate antecedente, quam ex sese suaque bonitate concipit; nec aliam eius esse voluntatem negandi aeternam salutem et damnandi nisi consequentem, conceptam ex iustitia propter peccata, quae numquam expiata divinae praescientiae obversantur. »

Patrum doctrinam in thesi hac enuntiatam discere quisque potest ex Petavio de Deo l. X. c. 4. 5; de Incarnat. l. XIII. c. 1-14; Did. Ruiz de volunt. Dei disp. XIX. sect. 5. 6;

disp. XX. sect. 1. 6. 7; Scip. Maffei Histor. dogmat. praesertim II. IV. V. VI. Nobis in re non difficile pauca indicasse sufficiat.

1º Inter Patres graecos nullus, inter latinos saltem usque ad Augustini aetatem nemo est, qui Dei voluntatem salvandi homines universalem esse et ad singulos protendi negaverit. Augustini quae fuerit sententia, paulo post videbimus. Imo nullus est Patrum, qui data opportunitate eam voluntatis salvificae amplitudinem disertissime professus non sit.

Docent enim a) voluntatem salvandi esse in Deo principem et conceptam ex naturae suea bonitate, qua propterea Deus non vult, nisi quod creaturae undequaque bonum est. Unde si erga aliquem hominem non sit voluntas salvandi, sed potius damnandi, hanc aiunt a Deo non concipi, nisi quatenus provocetur peccatis hominum. Vide th. XLVII. n. II. Hinc b) docent, velle Deum salutem aeternam omnium, quorum ipse creator et Deus est. « Ille omnes suos vult esse, quos condidit et creavit; utinam tu homo non fugias et te abscondas; ille etiam fugientes requirit et absconditos non vult perire » Ambros. in Ps. 39. n. 20. « Unus enim Deus Pater et Filius et Spiritus Sanctus omnium hominum Deus est, et ideo cupit omnes salvari, quos fecit » Primasius in 1. Tim. II. 5. Quare c) aiunt: quantum ad Dei partes spectat, omnes essent illuminati, omnes iusti, omnes salvi ως το γε αύτου μέρος, διεσωθησαν ἀπαντες, καὶ γαρ ἐκληθησαν ἀπαντες Origenes, Chrysostomus, Cyrus Alex., Theophylactus, Ambrosius, Paulinus. Secundum haec d) dicitur a Patribus « salus generale beneficium, commune ius iudgentiae » Ambros. in Ps. 118. serm. 8. n. 57; καθολικη και γενικη σωτηρια Didym. Alex. Trin. I. 27; και νη βασιλεια και γεεννα κοινη Gregor. Nyss. in Eccl. hom. III. 3. T. I. p. 407. Haec cum sit voluntatis salvificae amplitudo, e) quaerunt PP. frequenter, undenam fiat, ut non omnes salventur? Respondent vero constanter, inde id esse, quia « non omnes accedere voluerunt », quia « homines seipso fraudulent generali beneficio », quia « sibi ipsis sunt invidi », quia « homines salvari nolunt, Deus autem necessitatem non imponit. » Ambrosius, Paulinus, Chry-